

LLENGUA

Comprensió lectora 1

CL

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

Els dofins

El dofí és un mamífer aquàtic, que fa uns 2 m de llargària. Té el cos esvelt en forma de fus.

El cap és petit i acaba en un musell en forma de bec. La mandíbula té de 80 a 90 dents petites. Els ulls, envoltats per una ratlla fosca, tenen la nineta en forma de cor. Al costat hi ha les obertures auriculars. Els dofins produeixen uns sons característics per comunicar-se.

Tenen quatre aletes: la dorsal, que és punxeguda i de mida reduïda, les pectorals, que són més amples que llargues, i l'aleta cabal, que és la més grossa.

Els dofins s'alimenten bàsicament de peixos.

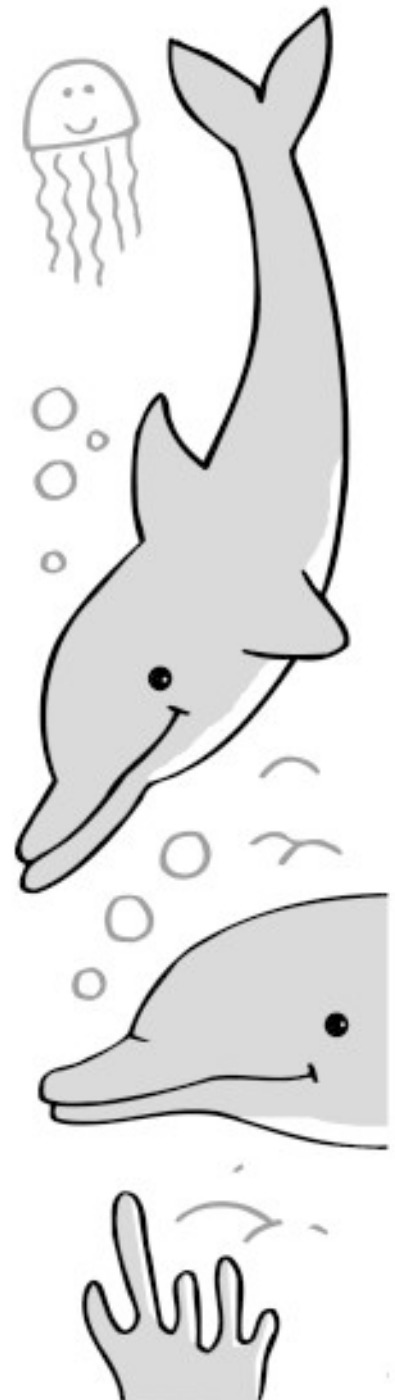
Classes de dofins

Hi ha moltes classes de dofins, però segons el lloc on viuen els podem classificar en: dofins marins i dofins fluvials.

Els dofins marins viuen dins la mar. Són de color negre blavós per la part superior, amb les parts laterals i la inferior blanquinoses. Viuen i cacen en grup. Les femelles només tenen un dofí cada dos o tres anys, perquè la lactància del petit dura d'un any i mig a dos anys. A partir dels cinc o sis anys un dofí es torna adult i pot crear la seva pròpia família.

Les amenaces més freqüents que han de patir aquests animals dins el seu medi són: les xarxes dels pescadors, la contaminació de les aigües costaneres i els trastorns acústics produïts per embarcacions.

Els dofins fluvials són de color més clar que els marins. Quasi han perdut el sentit de la vista i només són capaços de diferenciar el dia de la nit. Això és pel fang que hi ha a la desembocadura dels rius on viuen.

- 1 Quina classe d'animal són els dofins? .....
- .....
- 2 Explica breument com són els dofins. ....
- .....
- 3 Quantes dents tenen els dofins?
- De 20 a 30   De 30 a 60   De 80 a 90
- 4 Relaciona el nom de cada aleta amb la seva característica.
Dorsal •	• és la més grossa
Pectorals •	• és punxeguda i de mida reduïda
Cabal •	• són més amples que llargues
- 5 De què s'alimenten els dofins? .....
- 6 Explica quines classes de dofins hi ha. ....
- .....
- 7 Per què les femelles només tenen un dolí cada dos o tres anys? .....
- .....
- 8 Quines amenaces pateixen els dofins? .....
- .....
- 9 Per què els dofins fluvials quasi han perdut el sentit de la vista? .....
- .....

Pensa un poc més

Què es podria fer per protegir els dofins?

.....

.....

.....

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

ELS MOSQUETERS

Reclutament de l'exèrcit

Al principi del segle XVII, Europa vivia en guerra. En els exèrcits francesos, alemanys o anglesos faltaven soldats. Per això es reclutaven aventurers i miserables a qui no importava arriscar la vida a canvi d'aliment i de diners. Aquests nous soldats s'allistaren com a mosqueters.

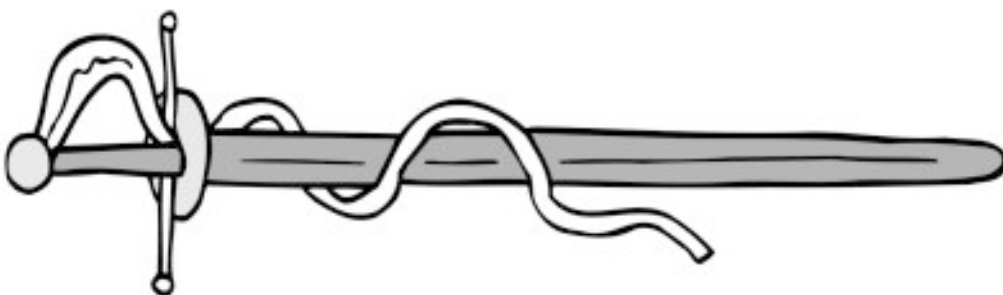
Amb el mosquet a l'esquena

Els mosqueters se sumaven als batallons de soldats a peu. Duïen una nova arma de guerra, el mosquet, que de tant en tant, substituïa l'arcabús. El mosquet funcionava amb càrregues de pólvora que el mosqueter duïa a la cintura i que podien esclatar en qualsevol moment.

Capa vermella o capa blava

El 1622, el rei Lluís XIII, creà la seva pròpia companyia de mosqueters. Com que els seus cavalls eren grisos, els anomenaven els mosqueters grisos. Els que servien el rei duïen capes blaves i els que servien el seu ministre, el cardenal Richelieu, capes vermelles.

Adaptat i extret de *Reporter DOC*. Núm. 105

1 Quin continent vivia en guerra al principi del segle XVIII?

.....

2 En quins exèrcits faltaven soldats?

Francesos, alemanys i portuguesos.

Francesos, suecs i portuguesos.

Francesos, alemanys i anglesos.

3 Al principi, com anaven els mosqueters?

A cavall

Amb carruatge

A peu

4 Quina arma usaven els mosqueters?

.....

5 Quina altra arma s'anomena en la lectura?

El rifle

L'arcabús

L'escopeta

6 Quin rei va crear una companyia de mosqueters pròpia?

.....

7 En què es diferenciaven els mosqueters del rei i els del cardenal Richelieu?

.....

.....

Pensa un poc més

Els mosqueters es batién en duel per qüestions d'honor. Creus que era una bona solució? Per què?

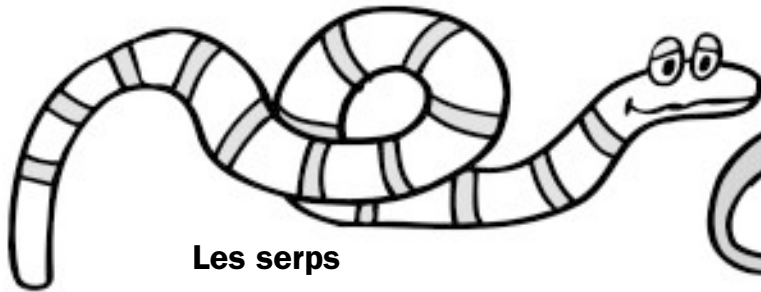
.....

.....

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

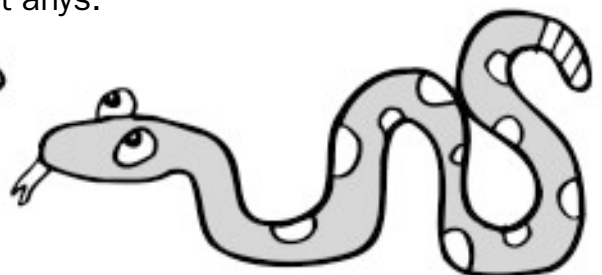
Les serps

Les serps són rèptils. Tenen el cos allargat i estret, amb un cap en un extrem, una cua en l'altre i un llarg ventre enmig. No tenen potes i es desplacen reptant. El cap és aplanat i la pell té escates. Les serps que viuen a la zona mediterrània es poden dividir en colobres i escurçons.

Les colobres tenen la pupil·la de l'ull rodona, escates grans al cap que no es diferencia del coll i en general no tenen verí. Les més conegudes són la serp blanca, la serp verda i groga i la serp verda. No són perilloses per a les persones, únicament la serp verda té capacitat per a injectar verí a les seves preses abans d'engolir-les.

Els escurçons tenen la pupil·la vertical, un cap ben diferenciat amb escates petites i dents verinoses ben desenvolupades i no s'han de destorbar per evitar la seva picada.

Les serps tenen bona vista però no tenen aparell auditiu, encara que capten les vibracions del sòl mitjançant les escates del ventre. Muden la pell unes tres vegades a l'any i solen viure uns set anys.

1 A quina classe pertanyen les serps?

peixos

rèptils

insectes

2 Quins dos tipus de serps podem trobar a la zona mediterrània?

.....

3 De les característiques següents, quines pertanyen a les colobres?

Tenen la pupil·la de l'ull rodona.

Tenen dents verinoses.

Les escates són petites.

Les escates són grans.

4 Quines són les espècies de colobres més conegudes?

.....

.....

5 Les serps no tenen aparell auditiu, com capten les vibracions del sòl?

.....

6 Quantes vegades muden la pell?

.....

7 Has vist alguna vegada una colobra o un escurçó? On?

.....

Pensa un poc més

Com creus que hem d'actuar en cas de mossegada d'un escurçó?

.....

.....

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

Els fars

Els fars són edificacions en forma de torres situades en punts significatius de la costa. Serveixen per a indicar els punts més importants que puguin ser d'interès per als navegants.

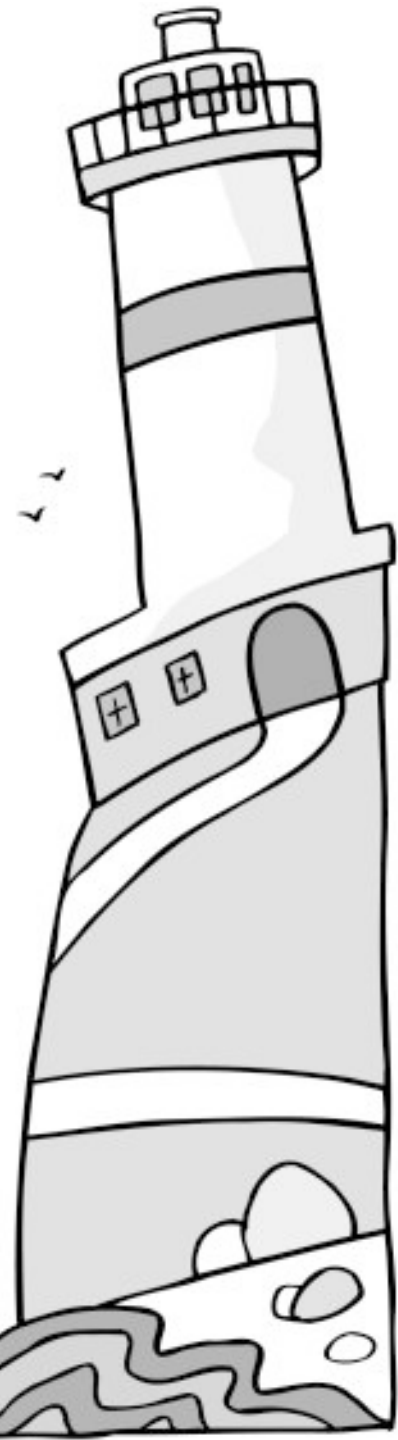
Un far està format per una planta baixa destinada a habitatge dels tècnics, sala de màquines, despatx, taller i magatzem. I la part superior, que és una torre elevada de forma cilíndrica amb una habitació envidrada anomenada llanterna. La llanterna conté un focus que emet raigs lluminosos de llarg abast, amb una seqüència de llampades determinades perquè els navegants puguin conèixer la seva situació.

Cada far té unes peculiaritats que el distingeixen de tots els altres:

- de nit, les característiques de la llum: color, període, etc.
- de dia, la construcció: forma, material, color de l'edifici, etc.

Al llarg dels anys, els fars han sofert diverses modificacions, tant pel que fa als edificis, amb la millora de les condicions d'habitabilitat, com a l'aspecte tècnic, amb la substitució dels antics sistemes d'enlluernament (llenya, oli, petroli, gas acetilè o electricitat).

Les persones que antigament tenien al seu càrrec el servei de manteniment dels fars es deien torrers de fars. La seva funció principal era mantenir encès el llum de forma permanent durant la nit. Després es digueren tècnics mecànics de senyals marítimes.

1 Què és un far?

.....
.....

2 Quins dues parts es diferencien en un far?

.....

3 Marca les estances que es poden trobar a la planta baixa d'un far.

habitatge   sala de ball   biblioteca   taller   magatzem

4 Digues les peculiaritats que diferencien un far d'un altre.

De nit → .....

De dia → .....

5 Quina funció tenien els antics torrers?

.....
.....

6 Quants de fars coneixes? On estan situats?

.....
.....

7 T'hauria agradat ser torrer? Explica la resposta.

.....
.....

Pensa un poc més

Explica per què són importants els fars.

.....
.....

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

Les molses

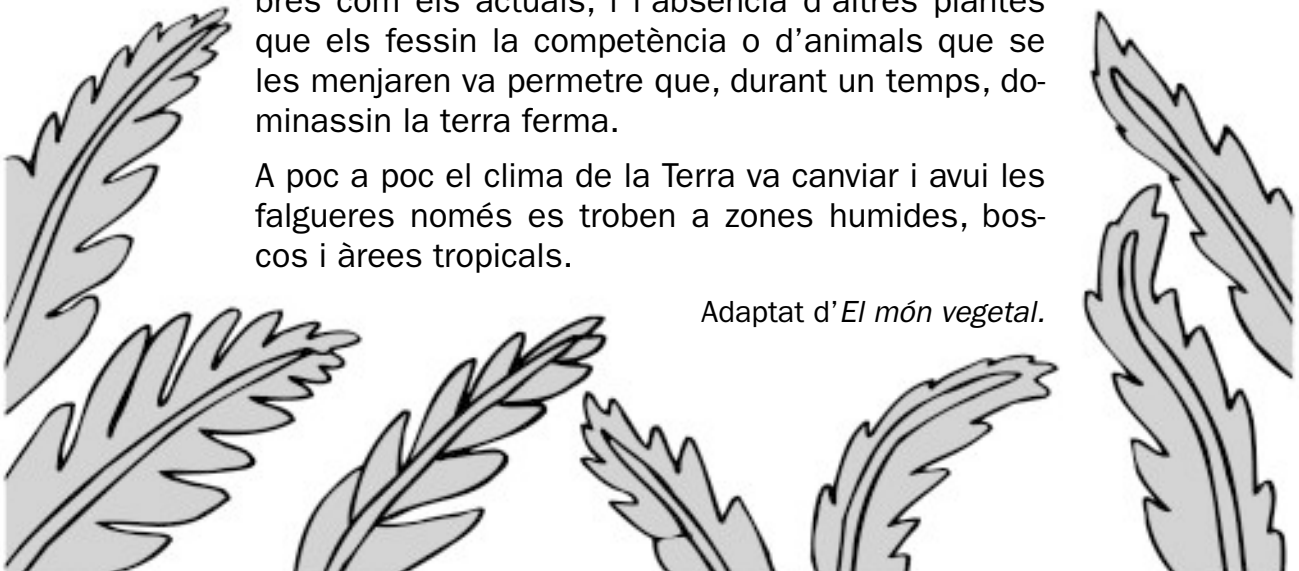
Són plantes molt petites, mai no despassen els 10 centímetres d'altura i algunes ni tan sols arriben als 10 mil·límetres. Viuen distribuïdes per tot el món en llocs on hi ha molta humitat: sobre el tronc dels arbres, a les roques, a les teulades, a la vora de rius i rierols, i mai no es troben en aigua salada.

Les falgueres

Fa molts milers d'anys, la superfície de la Terra estava coberta de boscos de falgueres que feien fins a 20 o 30 metres d'alçària. No hi havia encara arbres com els actuals, i l'absència d'altres plantes que els fessin la competència o d'animals que se les menjaren va permetre que, durant un temps, dominassin la terra ferma.

A poc a poc el clima de la Terra va canviar i avui les falgueres només es troben a zones humides, boscos i àrees tropicals.

Adaptat d'*El món vegetal*.

1 De quin dos tipus de plantes parla la lectura?

.....

2 Marca les respostes correctes.

Les molses són plantes molt petites.

Les molses són plantes molt grans.

Viuen per tot el món en llocs on no hi ha molta humitat.

Viuen per tot el món en llocs on hi ha molta humitat.

3 Escriu el nom d'alguns llocs on es poden trobar molses.

.....

4 Quins tipus de boscos cobrien la terra fa milers d'anys?

.....

5 Quants metres d'alçària podien arribar a tenir?

.....

6 Escriu el nom d'alguns llocs on es poden trobar falgueres.

.....

7 Escriu el nom d'altres plantes que tu coneguis.

.....

Pensa un poc més

Creus que la pujada de temperatures a causa del canvi climàtic pot afectar les plantes? Com?

.....

.....

.....

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

El llagost

El llagost és un insecte de color terrós rogenç. Quan està en repòs es camufla amb l'ambient natural on es troba, d'això se'n diu mimetisme. De les sis cames que té, les dues posteriors són molt llargues i potents, que li permeten saltar a gran distància. A l'estiu el podem veure saltant per camps i terres de secà. S'alimenta de vegetals. Es reproduïx per ous que la femella introdueix dins la terra a la tardor. Els ous s'obren a la primavera i les cries aconsegueixen la maduresa en els mesos de juliol i agost.

El cos del llagost és massís. Per al seu estudi el dividim en tres parts: cap, tòrax i abdomen.

El cap és allargat i hi té els òrgans dels sentits: la boca, els ulls i les antenes.

El tòrax té sis cames articulades, les dues darreres adaptades per poder saltar. El llagost pot cantar amb les seves potes, fregant una petita llima de les extremitats posteriors amb les ales anteriors.

L'abdomen dels insectes és la part del cos que no té potes. Es compost per onze segments. Els timpans són unes superfícies clares i circulars situades a l'abdomen.

Podem trobar el llagost per tot el món, allà o es donin les condicions de vida necessàries per a la seva subsistència. Algunes classes es mengen en poblacions dels deserts africans i són considerades exquisides en moltes parts del món.

1 Què és un llagost?

.....

2 De les característiques següents, quines pertanyen al llagost?

Té vuit cames.

S'alimenta de peix.

Salta pels camps.

Es reproduïx per ous.

3 Relaciona les parts del cos del llagost amb els òrgans que té cada una.

cap •

• timpans

tòrax •

• òrgans dels sentits

abdomen •

• sis cames articulades

4 Segons el text el llagost pot cantar amb les seves potes. Coneixes uns altres animals que puguin cantar? Quins?

.....

.....

5 Per què creus que els llagosts són un plat exquisit en algunes cultures?

.....

.....

6 Tu, en menjaries, de llagosts? Raona la resposta.

.....

.....

.....

Pensa un poc més

El llagost es camufla amb l'ambient on es troba. Quins altres animals tenen també aquesta característica?

.....

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

Una escola flotant

A la badia d'Along, hi ha més de 2.000 illots. Antigament, allí, s'hi amagaven els pirates xinesos. Avui, en aquest lloc, hi trobam una escola construïda en el mar. Els alumnes hi van amb vaixell o amb rai.

L'escola és de fusta. Flota sobre el mar gràcies al polièster i als bidons de plàstics buits. Damunt els bidons hi ha una plataforma de fusta que sosté tota la casa. L'edifici se subjecta a la costa amb una corda i es gronxa al ritme de les ones.

La teulada no té teules, sinó que està formada per unes plaques de color rosat subjectades per barres de fusta que formen quadrats. A la part on arriben les embarcacions amb els estudiants hi ha un porxo, que està format per la prolongació de la teulada, que se sosté sobre tres columnes de fusta pintades de blau cel. Damunt el porxo, a la part dreta, oneja la bandera de Vietnam.

Les quatre parets de l'edifici són de color cel. A la part del porxo hi ha dos portals amb una finestra a la part esquerra. Davant el portal i penjat al porxo hi ha un gran cartell blanc que anuncia el nom de l'escola amb lletres negres. Als costats trobam dues finestres que es poden tancar amb uns portons de fusta.

Les classes comencen a les set del matí i acaben a les onze, perquè els alumnes han d'anar a treballar amb els seus pares.

Adaptat de *Reporter Doc*. Núm.108.

1 Qui s'amagava antigament al lloc on ara hi ha l'escola flotant?

.....

2 Com van els alumnes a l'escola?

.....

3 De quin material està feta l'escola?

D'algues

De fusta

De plàstic

4 Quina bandera oneja damunt del porxo?

.....

5 De quin color són les parets de l'edifici?

.....

6 Quin horari fan els alumnes?

.....

7 Què fan els al·lots i les al·lotes en acabar les classes?

.....

Pensa un poc més

Què et sembla que en alguns llocs del món els infants hagin de deixar l'escola i anar a treballar? Raona la resposta.

.....

.....

.....

.....

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

PAISATGES ILLENCES**Menorca. Vent de ponent**

A la costa oest de Menorca, entre Ciutadella i el cap d'Artrutx, trobam cala Blanca i el seu entorn rocós. És precisament en aquests penya-segats on rompen les ones empeses pel vent de ponent. Grans ones enfurismades d'escuma blanca es llancen contra la costa alta i rocosa de cala Blanca, alçant núvols que el vent escampa com una pluja fina contra els penya-segats.

Un horitzó tenyit d'un rosa pàl·lid separa el blau intens de la mar d'un cel blanc.

Els raigs del sol de ponent harmonitzen i omplen la imatge amb diferents intensitats de daurat.

Mallorca. Sóller

Gairebé amagat entre els cims de la serra de Tramuntana a l'illa de Mallorca, hi trobam el poble de Sóller, que quasi omple una vall petita i s'enfila per les faldes de les muntanyes dels voltants.

Una vegetació abundant de cultiu envolta el poble. Cases senzilles que guaiten tímidament d'entre els diferents verds que gairebé cobreixen la localitat.

L'emplaçament d'aquest poble ens permet admirar a l'horitzó alguns dels cims més alts de la serra de Tramuntana, com ara el Puig Major que amb 1 443 metres és el més alt de l'illa.

1 En la lectura es descriuen dos paisatges. A quines illes pertanyen?

.....

2 Quines altres tres illes pertanyen a les Balears? Encercla-les.

Formentera

Cabrera

Tenerife

Lanzarote

Eivissa

La Gomera

3 Quin d'aquests vents bufa a Menorca segons el text?

Gregal

Tramuntana

Ponent

4 On està situada cala Blanca?

.....

5 Què és un penya-segat?

Costa formada per roques de gran altura.

Pedra gran i aïllada.

Roques i minerals.

6 A quina serra pertany el Puig Major?

.....

7 Quin poble de l'illa de Mallorca es descriu ?

.....

Pensa un poc més

Descriu la teva localitat.

.....

.....

.....

.....

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

LES FLORS

Totes les plantes necessiten llum per a créixer, però els boscos solen ser ombrívols. Què fan, doncs, les flors del bosc per a sobreviure?

Als boscos on els arbres perden les fulles a la tardor, moltes plantes creixen i flori- xen abans que els arbres treguin les fulles de nou a la primavera. Les plantes recullen així tota la llum que poden abans que els arbres els la tapin. En uns altres casos, com als boscos tropicals, hi ha unes espècies d'orquídies que no viuen a terra, sinó que viuen enfilades a les branques i als troncs dels arbres. Aquestes flors no fan cap mal als arbres i en canvi com més amunt estan més llum reben.

Si passeges pel camp encara pots trobar flors silvestres a les vores dels camins, als marges dels camps i als espaldats o els pendents. Els herbassars normalment estan plens de flors silvestres. L'home, amb l'ús prolongat de tractors i d'herbicides, ha fet desaparèixer moltes d'aquestes flors i ha convertit els herbassars en pastures. Així i tot, hi ha plantes de prat, com ara la milfulles, molt resistents que poden sobreviure encara que les hagi tallades una màquina de segar i també poden créixer al marge de les carreteres.

Adaptat de *Flors*. David Burnie. Ed. Cruïlla.

1 Segons el text, què fan les plantes del bosc per sobreviure? Marca la resposta correcta.

- Treure moltes flors alhora.
- Sobreviure després de ser tallades per una segadora.
- Florir abans que els arbres treguin les fulles.
- Fer olor perquè acudeixin els insectes.

2 Com obtenen llum algunes espècies d'orquídies als boscos tropicals?

.....

.....

3 Relaciona aquestes frases segons que pertanyin al primer paràgraf o al segon.

- Algunes floreixen abans que els arbres treguin les fulles.
- L'home ha transformat els herbassars en pastures.
- Hi ha plantes resistents que sobreviuen en les pastures.
- Altres viuen enfilades als arbres.
- Pel camp hi ha moltes flors silvestres.

1r paràgraf

2n paràgraf

4 Quines d'aquestes característiques té la planta milfulles? Marca-les.

- Viu enfilada als arbres.
- És una planta de prat molt resistent.
- Floreix abans que els arbres treguin fulles.
- Pot sobreviure encara que l'hagi tallada una segadora.
- Pot créixer al marge de les carreteres.
- Viu en boscos ombrívols.

Pensa un poc més

Teniu plantes a ca teva? Com les cuidau?

.....

.....

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

El foc

Abans de conèixer el foc, els éssers humans eren com animals. Cada matí cercaven aliment per a ells i per als membres de la comunitat. Però quan el sol s'amagava només tenien l'opció de tornar a dormir.

Els humans descobriren el foc en la natura. Al principi recollien les brases que quedaven després dels incendis naturals o la caiguda de rajos. Però el problema més gran era mantenir el foc encés.

Uns dels primers mètodes per aconseguir el foc va ser la rotació d'una punta de pal sobre una fusta seca.

El foc va suposar canvis molt importants en la vida dels nostres avantpassats:

- La cocció dels aliments va significar un avenç important perquè permetia fer digeribles algunes parts dels animals que caçaven.
- El manteniment de les fogueres els proporcionava calor a l'interior de les coves en els freds hiverns.
- També es va convertir en un mecanisme de protecció contra els animals perillosos.
- El manteniment d'una foguera encesa va significar tenir llum. Artificialment, els humans havien allargat la durada del dia i això va permetre les relacions socials entre els membres de la comunitat. El foc va facilitar les primeres converses i l'intercanvi d'experiències.

1 Segons el text, què feien els humans abans de conèixer el foc? Marca la resposta correcta.

- Cercar aliment i dormir.
- Cercar aliment i parlar.
- Cercar animals perillosos.

2 Al principi, com aconseguien foc els humans?

.....

.....

3 Explica com van aconseguir foc els humans per si mateixos.

.....

.....

4 Marca vertader (V) o fals (F).

- Amb el foc es cremaven els aliments.
- Amb el foc es van poder coure els aliments.
- El foc va proporcionar fred a l'interior de les coves.
- El foc va servir perquè els animals localitzassin els humans.
- El foc va servir de protecció contra els animals perillosos.
- El foc va facilitar les primeres converses.

V	F
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Pensa un poc més

Quin dels avenços pel descobriment del foc consideres que és més important per a l'ésser humà? Raona la resposta.

.....

.....

.....

LLENGUA

Comprensió lectora 11

CL

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

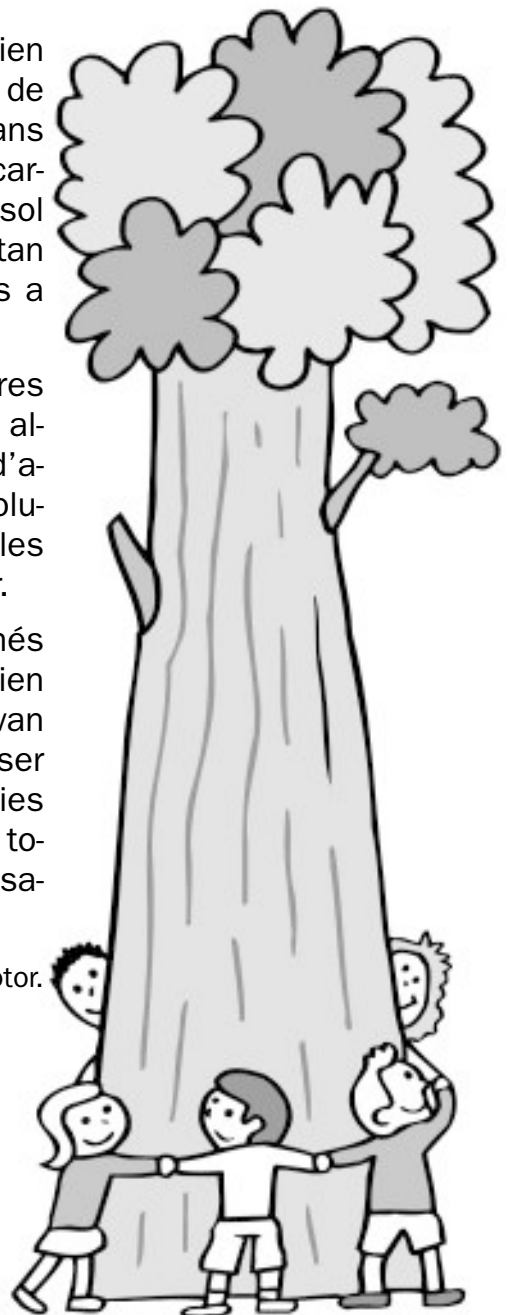
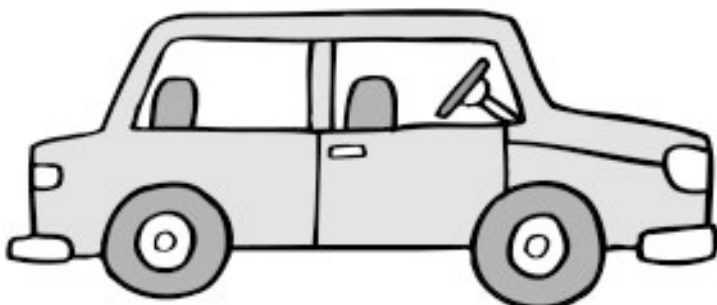
Els arbres

Les plantes primitives eren tan petites que n'haurien calgut dotzenes per tapar l'extrem d'una agulla de cap. Aquestes cèl·lules tan petites vivien als oceans de l'antiga Terra, i l'única cosa que permet classificar-les com a plantes és que necessitaven la llum del sol per a créixer. A partir d'aquests començaments tan humils, el regne de les plantes ha evolucionat fins a ser com el coneixem avui.

Moltes plantes van quedar-se a l'aigua, però d'altres van colonitzar la Terra. Per aconseguir-ho els calia alguna cosa que les ajudàs a suportar el propi pes i d'aquesta manera algunes plantes van anar desenvolupant un material anomenat lignina, que els va fer les tiges resistents i llenyoses i els va permetre créixer.

Com que totes les plantes necessiten llum, les més altes van reeixir i en canvi les petites no, ja que havien de sobreviure a l'ombra de les grans. Després van aparèixer les plantes amb un sol tronc gran: van ser els primers arbres. Els arbres grans, com les sequoies gegants de Califòrnia, poden pesar més de sis mil tones, cosa que fa que siguin la matèria viva més pesada que hagi existit mai a la Terra.

Adaptat de *L'arbre*. David Burnie. Altea. Grup Promotor.

1 On vivien les plantes primitives?

.....

2 Quina grandària tenien aquestes plantes?

.....

3 Què és el que permet classificar-les com a plantes?

.....

4 Què va permetre créixer les plantes?

Fulles enfiladisses.

Tiges resistents i llenyoses.

Els boscos tropicals.

5 Quin arbre gegant s'anomena en la lectura?

.....

6 D'on són aquests arbres?

.....

7 Escribeu el nom d'alguns arbres que coneguis.

.....

.....

Pensa un poc més

Unix cada frase feta, relacionada amb el món vegetal, amb el seu significat.

Ser de bona fusta

Responsabilitzar-se

Tenir molts pinyons

Ser robust

Treure les castanyes del foc

Ser ric

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

LA COVA D'ALTAMIRA

Al segle XIX, el descobriment de la cova d'Altamira

El 1879 Marcelino Sáinz de Sautola va visitar la cova amb la seva filla Maria de 8 anys, qui es va adonar que hi havia unes pintures al sostre.

Els pobladors d'Altamira

Els homes de Cromanyó ocupaven la cova en qualsevol època de l'any i, a les rodalies, caçaven, pescaven al riu i agafaven marisc. Però, a més, el laberint de galeries, al llarg de 270 metres, era un lloc ideal per plasmar-hi el seu art: la pintura rupestre.

Les pintures de la cova

A Altamira hi ha al voltant de 250 gravats i pintures que tenen uns 14 000 anys d'antiguitat. Representen animals: bisons, cérvols, porcs senglars, cavalls... També hi ha vuit figures humanes gravades i unes quantes mans "estampades" a la roca. A més, hi ha moltes línies i signes geomètrics, però el sentit d'aquests encara és un misteri.

La tècnica dels artistes

Els homes que van decorar la cova van emprar la pintura, el siluetatge, l'ombregat, el gravat i el raspat amb mestria. Aprofitaven els buits, els bonys i les fisures de la roca per donar relleu a la pintura. Els colors que més empraven són el negre, el vermell, el groc i el marró.

La capella Sixtina prehistòrica

Així és com anomenen la gran sala de Policroms. Al sostre, hi ha representats quasi un centenar d'animals i signes, pintats de color vermell i negre molt realistes. Els animals donen al conjunt una gran sensació de moviment.

1 Qui es va adonar que hi havia pintures al sostre de la cova d'Altamira?

.....

2 Quines activitats realitzaven els homes de Cromanyó a les rodalies de la cova?

.....

.....

3 Què van fer dins del laberint de galeries de la cova?

.....

4 Quins animals hi ha representats?

.....

5 Quantes figures humanes hi ha gravades?

Deu

Sis

Vuit

6 Marca vertader (V) o fals (F).

V

F

– Aprofitaven la llum per donar relleu a la pintura.

– Aprofitaven els bonys per donar relleu a la pintura.

– Empraven els colors negre, vermell, groc i marró.

– Empraven els colors negre, blau i verd.

7 Com s'anomena també la sala de Policroms?

.....

Pensa un poc més

Per què creus que els homes de la prehistòria pintaven les coves?

.....

.....

.....

.....

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

Els instruments musicals

Els instruments musicals, que, com sabeu, són objectes emprats per a produir sons, poden agrupar-se seguint criteris diversos. Tanmateix, si ens fixem en determinades característiques físiques, en la manera de fer-los sonar i en els mecanismes d'obtenció dels sons, solen agrupar-se en instruments de corda, de vent i de percussió. És la divisió més tradicional, si bé no pas l'única.

En els instruments de corda el so es produeix per vibració d'una corda o més. El nombre de cordes varia segons l'instrument. El violí, posem per cas, en té quatre, la guitarra, generalment sis, i el piano, moltes més.

En els instruments de vent la sonoritat s'obté de la vibració d'una columna d'aire insuflat per l'instrumentista. La flauta, la trompeta i l'orgue, per exemple, pertanyen a aquest grup.

Finalment, en els instruments de percussió la vibració sonora s'obté colpit-los amb mans, martells, maces... D'aquests instruments, en destaquem la campana, el timbal, la pandereta, el triangle...

Els instruments i l'orquestra

Les orquestres són formades per instruments diversos, que han variat en modalitat i nombre amb el pas del temps. Les orquestres actuals solen tenir d'una vuitantena a un centenar d'instruments, de vent, de percussió i de corda, amb predomini d'aquests darrers.

Adaptat de <http://www.vilaweb.cat/www/diariescola/>

1 Com se solen agrupar els instruments musicals? .....

.....

2 Marca vertader (V) o fals (F).

V   **F**

– En els instruments de corda el so es produeix per la vibració d'una corda o més.

– Tots els instruments de corda tenen el mateix nombre de cordes.

– El piano és un instrument de corda.

– En els instruments de vent el so es produeix per l'aire que insufla qui el toca.

– En una orquestra no hi ha instruments de percussió.

– Les orquestres tenen entre 80 i 100 instruments.

3 Escriu el nom de tres instruments de cada classe que coneguis.

De corda: .....

De vent: .....

De percussió: .....

4 Has anat mai a un concert? Explica quins instruments recordes haver escoltat.

.....

.....

5 Saps quines son les notes de l'escala musical? Escriu-ne el nom.

.....

.....

Pensa un poc més

Al llarg de la història hi ha hagut grans músics i compositors. En recordes cap? Escriu el nom i si recordes el títol d'alguna obra seva

.....

.....

LLENGUA

Comprensió lectora 14

CL

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

Les llotges

Les llotges eren edificis públics on es reunien els mercaders i els comerciants per a fer els seus tractes. Estaven molt vinculades al Consolat de Mar, que sovint era construït com a annex de la llotja o en un edifici a part, però molt pròxim com en el cas de Mallorca.

El desenvolupament del comerç en l'edat mitjana es va manifestar en la construcció dels grans edificis de la Llotja de Barcelona, la Llotja de Mallorca i la Llotja de València.

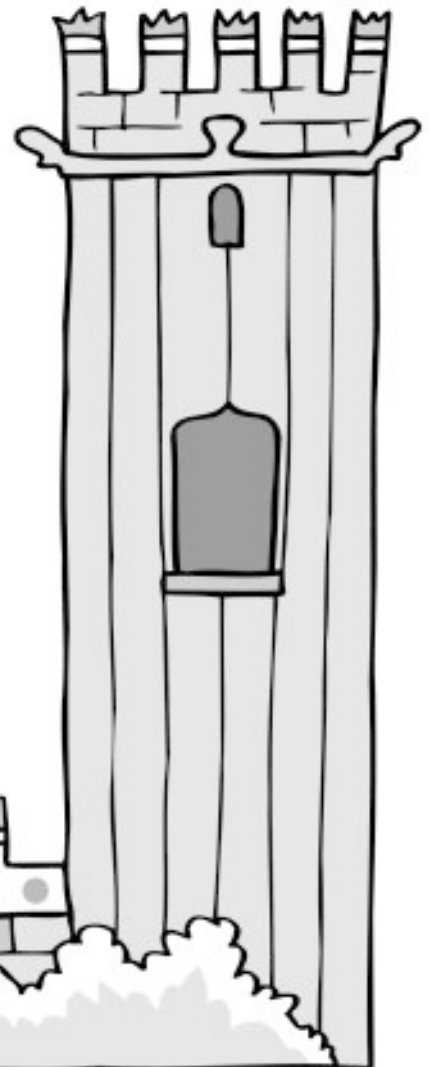
La Llotja de Mallorca fou construïda i dissenyada entre el 1426 i 1447 per Guillem Sagrera, uns dels grans escultors mallorquins de la història.

Aquest edifici era un punt de reunió de mariners i treballadors.

Té una única sala amb sis pilars de pedra. A cada paret hi ha dues finestres que il·luminen tot l'edifici.

Relacionada amb la Llotja trobem tres zones importants: la capella, el jardí i el Consolat de Mar, que actualment és la seu del Govern de les Illes Balears.

Actualment, en l'edifici de la Llotja, està destinat a centre d'exposicions artístiques.

1 Segons el text, què eren les llotges? Marca la resposta correcta.

- Edificis públics on es reunien els forners.
- Edificis privats on es reunien els mercaders i els comerciants.
- Edificis públics on es reunien els mercaders i els comerciants.

2 Amb quin altre edifici estaven molt vinculades les llotges?

- Amb la catedral.
- Amb el consolat de terra.
- Amb el Consolat de mar.

3 En quina època es van construir aquests edificis?

- En la prehistòria.
- En l'època actual.
- En l'edat mitjana.

4 Quines llotges important s'anomen en el text?

.....

5 Quin edifici és actualment seu del Govern Balear?

.....

6 Quina funció té actualment la Llotja?

.....

Pensa un poc més

Ara els comerciants i els mercaders no usen les llotges per a fer tractes comercials. On creus que es reuneixen actualment?

.....

.....

Nom i llinatges: .....

Curs: ..... Data: .....

Llegeix el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirarlo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

REACCIONS DEL COS**El singlot**

- Després de menjar, l'estòmac pot pujar i pressionar el diafragma, el múscul que omple i buida els pulmons. Aleshores, el diafragma es contreu amb força.
- El diafragma baixa bruscament i estira els pulmons cap avall. Tot d'una els pulmons aspiren molt d'aire. Les cordes vocals es tanquen quan l'aire passa a la gola. Aquesta contracció, anomenada singlot, és tan forta que sacseja tot el cos.

El badall

- Amb la boca oberta del tot, agafes molt d'aire. Estires els músculs de la cara, els del coll i els que serveixen per a respirar.
- Després buides els pulmons. Badalles quan estàs cansat, quan t'avorreixes, quan tens gana o quan veus algú que badalla.

El formigueig

- Recolzes el cap al braç. El canell, que està plegat fa que, a la sang, li costa passar per les venes. Els nervis comprimits ja no transmeten informació al cervell.
- Estires el braç: la sang li arriba de forma brusca. Tot d'una, els nervis envien tants missatges al cervell, que no els pot entendre. Notes una sensació de formigueig desagradable: se t'ha adormit el braç. La picor acaba quan la sang torna a circular normalment.

1 Quins òrgans intervenen en un singlot?

L'estòmac, el diafragma, els pulmons i les dents.

L'estòmac, el diafragma, els pulmons i les cordes vocals.

L'estòmac, el cor, els pulmons i les cordes vocals.

2 Quan pots patir singlot, abans o després de menjar?

.....

3 Segons el text, quan badallam?

.....

.....

.....

.....

4 Pensa i escriu si després de badallar et trobes millor.

.....

.....

5 La lectura parla del formigueig que es produeix en el canell i per què. En quines altres parts del cos creus que podem sentir aquesta sensació?

.....

.....

Pensa un poc més

Escriu unes altres reaccions que es produeixen o es poden produir en el teu cos.

.....

.....

COMPRESIÓ LECTORA 1

---

1. Els dofins són mamífers aquàtics.
2. Fa uns 2 m de llargària. Té el cos esvelt en forma de fus.
El cap és petit i acaba en un musell en forma de bec.
3. De 80 a 90
4. Dorsal: és punxeguda i de mida reduïda
Pectorals: són més amples que llargues
Cabal: és la més grossa
5. S'alimenten bàsicament de peixos.
6. N'hi ha moltes classes, però segons on viuen els podem classificar en dofins marins i dofins fluvials.
7. Perquè la lactància del petit dura entre un any i mig i dos anys.
8. Les xarxes dels pescadors, la contaminació de les aigües costaneres i els trastorns acústics produïts per embarcacions.
9. A causa del fang que hi ha als rius on viuen.

Pensa un poc més:

Resposta oberta.

COMPRESIÓ LECTORA 2

---

1. Europa.
2. En els exèrcits francesos, alemanys i anglesos.
3. A peu.
4. Usaven el mosquet.
5. L'arcabús
6. El rei Lluís XIII.
7. Els que servien el rei duïen capes blaves i els que servien el cardenal Richeleu, vermelles.

Pensa un poc més:

Resposta oberta.

COMPRESIÓ LECTORA 3

---

1. Rèptils.
2. Colobres i escurçons.
3. Tenen la pupil·la de l'ull rodona.
Les escates són grans.
4. Les més conegudes són la serp blanca, la serp verda i groga i la serp verda.
5. Capten les vibracions del sòl mitjançant les escates del ventre.
6. Muden la pell unes tres vegades a l'any.
7. *Resposta oberta.*

Pensa un poc més:

Resposta oberta.

COMPRESIÓ LECTORA 4

---

1. Els fars són edificacions en forma de torres situades en punts significatius de la costa.
2. Es poden diferenciar una planta baixa i una torre en la part superior.
3. Habitatge, taller, magatzem.
4. De nit → les característiques de la llum: color, període, etc.
De dia → la construcció: forma, material, color de l'edifici, etc.
5. Tenien al seu càrrec el servei de manteniment dels fars.
6. *Resposta oberta.*
7. *Resposta oberta.*

Pensa un poc més:

Resposta oberta.

COMPRESIÓ LECTORA 5

---

1. La lectura parla de les moltes i les falgueres.
2. Les moltes són plantes molt petites.
Viuen per tot el món en llocs on hi ha molta humitat.

3. Poden viure sobre el tronc dels arbres, a les roques, a les teulades, a la vora de rius i rierols.
4. Boscos de falgueres.
5. Podien arribar a tenir fins a 20 o 30 metres d'alçada.
6. Les falgueres es troben a zones humides, boscos i àrees tropicals.
7. *Resposta oberta.*

Pensa un poc més:

Resposta oberta.

COMPRESIÓ LECTORA 6

---

1. El llagost és un insecte de color terrós rogenc.
2. Té vuit cames.
Salta pels camps.
Es reproduïx per ous.
3. Cap → òrgans dels sentits
Tòrax → sis cames articulades
Abdomen → timpans
4. *Resposta model.* Poden esmentar el nom d'algunes aus.
5. *Resposta oberta.*
6. *Resposta oberta.*

Pensa un poc més:

Resposta model. Poden esmentar el camaleó i alguns noms d'insectes.

COMPRESIÓ LECTORA 7

---

1. Els pirates xinesos.
2. Amb vaixell o amb rai.
3. De fusta.
4. La bandera de Vietnam.
5. Blaves.
6. De set del matí a onze.
7. Se'n van a treballar amb els pares.

Pensa un poc més:

Resposta oberta.

COMPRESIÓ LECTORA 8

---

1. A Menorca i Mallorca.
2. Formentera, Cabrera, Eivissa.
3. Ponent.
4. Està situada entre Ciutadella i el cap d'Artrutx.
5. Costa formada per roques de gran altura.
6. Pertany a la serra de Tramuntana.
7. Es descriu el poble de Sóller.

Pensa un poc més:

Resposta oberta.

COMPRESIÓ LECTORA 9

---

1. Florir abans que els arbres treguin les fulles.
2. Viuen enfilades a les branques i als troncs dels arbres.
3. 1r paràgraf:
– Algunes floreixen abans que els arbres treguin les fulles.
– Altres viuen enfilades als arbres.
2n paràgraf:
– L'home ha transformat els herbassars en pastures.
– Hi ha plantes resistents que sobreviuen en les pastures.
– Pel camp hi ha moltes flors silvestres.
4. – És una planta de prat molt resistent.
– Pot sobreviure encara que l'hagi tallada una segadora.
– Pot créixer al marge de les carreteres.

Pensa un poc més:

Resposta oberta.

COMPRESIÓ LECTORA 10

---

1. Cercar aliment i dormir.
2. Al principi recollien les brases que quedaven després dels incendis naturals o la caiguda de rajos.
3. Uns dels primers mètodes per aconseguir el foc va ser la rotació d'una punta de pal sobre una fusta seca.

4. – Amb el foc es cremaven els aliments. F
  - Amb el foc es van poder coure els aliments. V
  - El foc va proporcionar fred a l'interior de les coves. F
  - El foc va servir perquè els animals localitzassin els humans. F
  - El foc va servir de protecció contra els animals perillosos. V
  - El foc va facilitar les primeres converses. V

Pensa un poc més:

Resposta oberta.

COMPRENSIÓ LECTORA 11

1. Vivien als oceans de l'antiga Terra.
2. Eren tan menudes que n'haurien calgut dotzenes per tapar l'extrem d'una agulla de cap.
3. Necessiten la llum del sol per a créixer.
4. Tiges resistents i llenyoses.
5. La sequoia.
6. Són de Califòrnia.
7. *Resposta oberta.*

Pensa un poc més:

Ser de bona fusta. → Ser robust.

Tindre molts pinyons. → Ser ric.

Traure les castanyes del foc. → Responsabilitzar-se.

COMPRENSIÓ LECTORA 12

1. Maria, la filla de Marcelino Sáinz.
2. Caçaven, pescaven al riu i agafaven marisc.
3. Pintura rupestre.
4. Hi ha representats bisons, cérvols, porcs senglars i cavalls.
5. Vuit.
6. – Aprofitaven la llum per donar relleu a la pintura. F
  - Aprofitaven els bonys per donar relleu a la pintura. V
  - Empraven els colors negre, vermell, groc i marró. V
  - Empraven els colors negre, blau i verd. F
7. S'anomena també la capella Sixtina prehistòrica.

Pensa un poc més:

Resposta oberta.

COMPRENSIÓ LECTORA 13

1. Solen agrupar-se en instruments de corda, de vent i de percussió.
2. – En els instruments de corda el so es produeix per la vibració d'una corda o més. V
  - Tots els instruments de corda tenen el mateix nombre de cordes. F
  - El piano és un instrument de corda. V
  - En els instruments de vent el so es produeix per l'aire que insufla qui el toca. V
  - En una orquestra no hi ha instruments de percussió. F
  - Les orquestres tenen entre 80 i 100 instruments. V

3. *Resposta model.*

De corda: guitarra, guitarró, llaüt, piano, viola, violí, violoncel, mandolina...

De vent: flauta, flautí, clarinet, oboè, fagot, trompeta, tuba, trompa, bombardino...

De percussió: timbal, bombo, platerets, triangle...

4. *Resposta oberta.*

5. *Resposta oberta.*

Pensa un poc més:

Podem esmentar, entre molts altres:

Mozart (*La flauta màgica, Don Giovanni, Così fan tutte, Réquiem...*), Verdi (*Aida, Nabucco, la Traviatta...*), Puccini (*Madama Butterfly, la Bohème, Norma, Turandot...*) Pau Casals, Xavier Mosalvatge, Josep Serrano, Enric Granados, Matilde Salvador, Rupert Chapí, Carles Santos...

COMPRENSIÓ LECTORA 14

1. Edificis públics on es reunien els mercaders i els comerciants.
2. Amb el consolat de mar.
3. En l'edat mitjana.
4. La Llotja de Barcelona, la Llotja de Mallorca i la Llotja de València.
5. El Consolat de Mar.
6. Seu d'exposicions artístiques.

Pensa un poc més:

Resposta oberta.

COMPRESIÓ LECTORA 15

---

1. L'estòmac, el diafragma, els pulmons i les cordes vocals.
2. Després de menjar.
3. Badallam quan estam cansats, quan ens avorrim, quan tenim gana o quan veiem algú que badalla.

4. *Resposta model.* Normalment, després de badallar sentim una sensació agradable en el cos.
5. *Resposta model.* Poden anomenar les extremitats del cos, per exemple, els peus.

Pensa un poc més:

Resposta model. Poden anomenar les ventositats, la pell de gallina quan tenim por, etc.